

Kabinet Zaštitnika	020/241-642
Savjetnici	020/225-395
Centrala	020/225-395
Fax:	020/241-642
E-mail:	ombudsman@t-com.me www.ombudsman.co.me

Broj: 01- 438/26

Podgorica, 27. jul 2026. godine

MP/MP

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st. 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl.list CG", br.42/11, 32/14 i 3/26) i čl.40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl.list CG", br.53/14), sproveo je ispitni postupak po pritužbi, XX i drugih građana naselja Malo brdo i utvrdio činjenično stanje na način koji slijedi

I UVOD

1. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore obratili su se građani naselja Malo brdo u Podgorici ukazujući na dugotrajan problem neadekvatnog vodosnabdijevanja i kvaliteta elektroenergetskog napajanja, kao i na nedovoljnu koordinaciju nadležnih organa u rješavanju ovih pitanja.

Podnosioci pritužbe naveli su da dio domaćinstava nema priključak na vodovodnu mrežu, dok postojeći sistem ne obezbjeđuje stabilno snabdijevanje vodom zbog slabog pritiska. Ukazali su da su pojedina domaćinstva prinuđena da vodu obezbjeđuju putem javnih česama ili cisterni o sopstvenom trošku, kao i da postoje problemi sa kvalitetom elektroenergetskog napajanja usljed oscilacija napona.

Istakli su da uredno izmiruju obaveze prema nadležnim pružaocima komunalnih usluga, iako osnovni tehnički uslovi za njihovo nesmetano korišćenje nijesu obezbijeđeni, te da su u prethodnom periodu više puta obraćali nadležnim organima radi rješavanja problema vodosnabdijevanja, ali bez konkretne realizacije.

Podnosioci pritužbe su ukazali i na činjenicu da se njihovi objekti nalaze u postupku ili planu legalizacije, izražavajući stav da pitanje pristupa osnovnoj komunalnoj infrastrukturi ne može biti odloženo do okončanja tih postupaka.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

2. Činjenice utvrđene na osnovu navoda podnosioca pritužbe, izjašnjenja DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica i Glavnog grada Podgorica, te cjelokupne dokumentacije koja postoji u spisima predmeta, mogu se se sublimirati na sljedeći način.

3. Podnosioci pritužbe su stanovnici naselja Malo brdo u Podgorici, koji su se Zaštitniku obratili ukazujući na dugotrajan problem neadekvatnog vodosnabdijevanja i kvaliteta elektroenergetskog napajanja, kao i na izostanak koordinisanog postupanja nadležnih subjekata u cilju trajnog rješavanja navedenih pitanja.

4. Iz sadržine pritužbe i priložene dokumentacije proizlazi da dio domaćinstava u predmetnom naselju nije priključen na javnu vodovodnu mrežu, zbog čega se stanovnici snabdijevaju vodom sa javnih česama ili angažovanjem cisterni o sopstvenom trošku. Takođe, ukazano je da domaćinstva koja imaju priključak na vodovodnu mrežu raspolažu nedovoljnim pritiskom vode, usljed čega nije moguće obezbijediti kontinuirano i uredno vodosnabdijevanje.

5. Podnosioci pritužbe su naveli da su, usljed nedostatka odgovarajuće infrastrukture, bili prinuđeni da vlastitim sredstvima finansiraju određene infrastrukturne radove, kao i da uredno izmiruju obaveze prema privrednom društvu DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica i Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu, uprkos činjenici da, prema njihovim navodima, kvalitet pruženih usluga ne odgovara osnovnim potrebama stanovništva.

6. Iz priložene dokumentacije proizlazi da su građani tokom 2024, 2025. i 2026. godine podnosili više zahtjeva i inicijativa nadležnim organima radi izgradnje vodovodne mreže za dio naselja koji nije obuhvaćen postojećom infrastrukturom, te da su se obraćali, između ostalog, privrednom društvu „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Podgorica, Glavnom gradu Podgorica i drugim nadležnim subjektima.

7. Iz dostavljenog izjašnjenja DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica proizlazi da u dijelu naselja Malo brdo postoji vodovodni sistem ograničenog kapaciteta, koji može zadovoljiti potrebe korisnika u prvoj i djelimično drugoj visinskoj zoni naselja. U izjašnjenju je navedeno da postojeća infrastruktura nije dovoljna za uredno vodosnabdijevanje kompletnog naselja, zbog čega je neophodno izraditi projektnu dokumentaciju za izgradnju novog sistema vodosnabdijevanja u skladu sa važećim planskim dokumentima.

8. Dalje proizlazi da je, prema navodima Vodovoda, realizacija predmetnog infrastrukturnog projekta u nadležnosti DOO „Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice“, kao investitora infrastrukturnih objekata, te da je, prema nezvaničnim informacijama kojima raspolaže Vodovod, pokrenut postupak za izradu projektne dokumentacije.

9. Iz izjašnjenja Glavnog grada Podgorice proizlazi da je Služba gradonačelnika, postupajući po obraćanju građana, pribavila informacije od DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, nakon čega je podnosiocima dostavljen odgovor tog privrednog društva. Istovremeno je navedeno da

su u toku aktivnosti koje se odnose na pripremu projektne dokumentacije, te da će Glavni grad, u okviru svojih nadležnosti, nastaviti da prati dalje aktivnosti nadležnih subjekata.

10. Zaštitnik konstatuje da Crnogorski elektrodistributivni sistem nije dostavio izjašnjenje na zahtjev Zaštitnika od 8. maja 2026. godine, niti je postupio po urgenciji od 4. juna 2026. godine.

11. Takođe, Zaštitnik konstatuje da ni Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice nije dostavila izjašnjenje na zahtjev od 4. juna 2026. godine, kojim je zatraženo da dostavi informacije o statusu postupka izrade projektne dokumentacije, sprovođenju tenderskog postupka, fazi realizacije projekta, kao i planiranim daljim aktivnostima i rokovima za rješavanje pitanja vodosnabdijevanja naselja Malo brdo.

III RELEVANTNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO

Ustav Crne Gore ("Sl.list Crne Gore", br.1/07, 38/13)

Član 19

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.

Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službeni list CG", br. 55/16, 74/16, 2/18 i 66/19, 140/22, 84/24)

Član 1

Ovim zakonom određuju se komunalne djelatnosti, uređuju uslovi i način obavljanja komunalnih djelatnosti i druga pitanja od značaja za komunalne djelatnosti.

Član 2

Komunalne djelatnosti, u smislu ovog zakona, su pružanje komunalnih usluga koje su nezamjenljiv uslov života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave i održavanje komunalne infrastrukture, opreme i sredstava za obavljanje tih djelatnosti.

Član 12

Jedinica lokalne samouprave i vršioci komunalnih djelatnosti dužni su da obezbijede trajno, kontinuirano i kvalitetno obavljanje komunalnih djelatnosti u skladu sa tehničkim propisima; dostupnost komunalnih usluga i proizvoda pod jednakim uslovima; održavanje komunalne infrastrukture, opreme i sredstava u funkcionalnom stanju.

Zakon o lokalnoj samoupravi ("Službeni list Crne Gore", br. 002/18 od 10.01.2018, 034/19 od 21.06.2019, 038/20 od 25.04.2020, 050/22 od 09.05.2022, 084/22 od 01.08.2022, 081/25 od 29.07.2025, 098/25 od 03.09.2025)

Član 4

U opštini se vrše poslovi od neposrednog i zajedničkog interesa za lokalno stanovništvo.

Član 5

Poslove iz svoje nadležnosti opština vrši preko svojih organa, organa mjesne samouprave i javnih službi, u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima.

Zakon o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 028/25 od 19.03.2025, 003/26 od 09.01.2026)

Član 4

(1) Obezbjediavanje dovoljnih količina energije koje su potrebne za život i rad građana i poslovanje i razvoj privrednih subjekata i njihovo snabdijevanje na siguran, bezbjedan, pouzdan i kvalitetan način, kao i energetski razvoj su od javnog interesa.

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“, br.42/11 i 32/14)

Član 20

Zaštitnik/ca u vršenju svoje funkcije djeluje na način što: ukazuje, upozorava, kritikuje, predlaže ili preporučuje.

Član 37

Ukoliko starješina/ka, odnosno lice koje rukovodi organom ne postupi po zahtjevu u određenom roku, dužan/a je da, bez odlaganja, o razlozima obavijesti Zaštitnika/cu.

Nepostupanje po zahtjevu smatra se ometanjem rada Zaštitnika/ce, koji o tome može upoznati neposredno viši organ ili Skupštinu ili obavijestiti javnost.

Član 38

Organi su dužni da sa Zaštitnikom/com sarađuju i pružaju mu/joj pomoć.

Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Član 42

Starješina, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji se rad preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

Pravila o radu Zaštitnika ("Službeni list CG", br.53/2014)

Član 35 stav 4

Ukoliko ni nakon ponovnog zahjeva aprotivna strana ne dostavi traženo izjašnjenje, Zaštitnik može na osnovu podataka sa kojima raspolaže zauzeti stav i mišljenje i o tome obavijestiti podnosioca/teljku pritužbe.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Član 25

Deklaracije predviđa da svako ima pravo na standard života koji je komplementaran zahtjevima uživanja punog zdravlja i prosperiteta.

Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

Član 11

Države ugovornice ovog Pakta priznaju pravo svakog lica na životni standard dovoljan za njega i njegovu porodicu, podrazumijevajući tu i odgovorajuću ishranu, odijevanje i stanovanje, kao i stalno poboljšanje životnih uslova.

Države ugovornice će preduzeti cjelishodne mjere za obezbjeđenje ostvarivanja ovog prava, priznajući u tu svrhu suštinsku važnost slobodno prihvaćene međunarodne saradnje.

Član 12

Države ugovornice ovog Pakta priznaju pravo svakog lica da uživa najbolje stanje fizičkog i društvenog zdravlja koje može postići.

Instrumenti Ujedinjenih nacija

1. Rezolucija 64/292 o ljudskom pravu na vodu i sanitarne uslove koju je usvojila Generalna skupština (28. jula 2010.)

(...) Rezolucija priznaje pravo na sigurnu i čistu pijaću vodu i sanitarne uslove kao ljudsko pravo koje je od suštinskog značaja za puno uživanje života i svim ljudskim pravima i poziva države i međunarodne organizacije da obezbijede finansijska sredstva, izgradnju kapaciteta i prenos tehnologije, kroz međunarodnu pomoć i saradnju, posebno zemljama u razvoju, kako bi se povećali napor da se svima obezbijedi sigurna, čista i pristupačna voda za piće i sanitarne usluge.

2. Rezolucija br. 18/1 o ljudskom pravu na bezbednu pijaću vodu i sanitarne uslove koju je usvojilo Savjet za ljudska prava (12. oktobar 2011.)

(...) Savjet za ljudska prava izrazio je zabrinutost da približno 884 miliona ljudi nema pristup poboljšanim izvorima vode, a više od 2,6 milijardi ljudi nema pristup poboljšanim sanitarnim uslovima. Potvrđujući potrebu da se prilikom razmatranja ovog pitanja usresredimo na lokalnu i nacionalnu perspektivu, Savjet za ljudska prava potvrdio je primarnu odgovornost država da obezbijede punu realizaciju svih ljudskih prava. Smatrao je da treba da preduzmu korake, na nacionalnoj i međunarodnoj pomoći i saradnji, posebno ekonomskoj i tehničkoj, do maksimuma svojih raspoloživih resursa, kako bi postupno postigli potpuno ostvarivanje prava na bezbjednu pijaću vodu i sanitarne uslove svim odgovarajućim sredstvima, uključujući posebno usvajanje zakonodavnih mjera u sprovođenju obaveza vezanih za ljudska prava.

(...) Rezolucija stoga poziva države da, između ostalog, kontinuirano nadgledaju i redovno analiziraju status ostvarivanja prava na bezbjednu pijaću vodu i sanitarne uslove; procijeniti postojeće politike, programe i aktivnosti u sektorima vode i sanitarne vode, uzimajući u obzir upravljanje otpadnim vodama, uključujući tretman i ponovnu upotrebu i nadgledati resurse dodijeljene za povećanje adekvatnog pristupa, kao i identifikovanje aktera i njihovih kapaciteta; procijeniti da li je postojeći zakonodavni i politički okvir u skladu sa pravom na bezbjednu pijaću vodu i sanitarne uslove i da ga ukine, izmijeni ili prilagodi u skladu sa standardima i principima ljudskih prava; osigurati besplatno, efikasno, smisleno i nediskriminatorno učešće svih zainteresovanih ljudi i zajednica, posebno ljudi koji žive u nepovoljnim, marginalizovanim i ranjivim situacijama

3. Opšti komentar br. 15 (2002) o pravu na vodu koji je usvojio Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava („CESCR“)

(...) Na svojoj dvadeset devetoj sjednici od 11. do 29. novembra 2002, CESCR je usvojio Opšti komentar br. 15 (2002) o pravu na vodu (članovi 11 i 12 Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima) koji, koliko je relevantno, predviđa:

NORMATIVNI SADRŽAJ PRAVA NA VODU

(...)

12. Iako se adekvatnost vode potrebne za pravo na vodu može razlikovati u zavisnosti od različitih uslova, u svim okolnostima važe sljedeći faktori:

(a) Dostupnost. Snabdijevanja vodom za svaku osobu mora biti dovoljno i kontinuirano za lične i kućne potrebe. Ove upotrebe obično uključuju piće, ličnu higijenu, pranje odjeće, pripremu hrane, ličnu i kućnu higijenu. Dostupna količina vode za svaku osobu treba da odgovara smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). Neki pojedinci i grupe mogu takođe zahtijevati dodatnu vodu zbog zdravlja, klime i uslova rada;

(b) Kvalitet. Voda potrebna za svaku ličnu ili kućnu upotrebu mora biti sigurna, dakle bez mikroorganizama, hemijskih supstanci i radioloških opasnosti koje predstavljaju prijetnju po zdravlje osobe. Pored toga, voda treba biti prihvatljive boje, mirisa i ukusa za svaku ličnu ili kućnu upotrebu.

c) Pristupačnost. Voda i vodeni objekti i usluge moraju biti dostupni svima bez diskriminacije, u nadležnosti države članice. Pristupačnost se preklapa sa četiri dimenzije:

(i) Fizička dostupnost: voda i odgovarajući vodni objekti i usluge moraju biti na sigurnoj fizičkoj pristupačnosti za sve djelove stanovništva. Dovoljno vode, koja je pri tom bezbjedna mora biti dostupno unutar ili u neposrednoj blizini svakog domaćinstva, obrazovne ustanove i radnog mjesta. Svi vodni objekti i usluge moraju biti dovoljno kvalitetni, kulturno prihvatljivi i osjetljivi na pol, životni ciklus i zahtjeve privatnosti. Fizička sigurnost ne bi trebalo da bude ugrožena tokom pristupa vodnim objektima i uslugama;

(ii) Ekonomska dostupnost: Voda, vodeni objekti i usluge moraju biti pristupačni svima. Direktni i indirektni troškovi i naknade povezani sa obezbjeđivanjem vode moraju biti pristupačni i ne smiju biti predmet kompromisa ili ugroziti ostvarivanje drugih prava iz Konvencije;

(iii) Ne-diskriminacija: Voda i vodeni objekti i usluge moraju biti dostupni svima, uključujući i najugroženije ili marginalizovane djelove stanovništva, zakonski i u suštini, bez diskriminacije po bilo kom od zabranjenih osnova; i

(iv) Dostupnost informacija: dostupnost uključuje pravo traženja, primanja i prenošenja informacija u vezi sa pitanjima vode.

Nediskriminacija i jednakost

...

Države potpisnice trebale bi preduzeti korake za uklanjanje de facto diskriminacije po zabranjenim osnovama, kada su pojedinci i grupe lišeni sredstava ili prava neophodnih za ostvarivanje prava na vodu. Države potpisnice trebale bi osigurati da raspodjela vodnih resursa i ulaganja u vodu olakšaju pristup vodi svim članovima društva. Neprikladna raspodjela resursa može dovesti do diskriminacije koja možda neće biti očita. ...

Što se tiče prava na vodu, države potpisnice imaju posebnu obavezu da onima koji nemaju dovoljno sredstava obezbijede potrebnu vodu i vodene objekte i da spriječe svaku diskriminaciju na međunarodno zabranjenim osnovama u pružanju vode i vodnih usluga

...

OBAVEZE DRŽAVA UGOVORNICA

Opšte zakonske obaveze

Iako Pakt predviđa progresivnu realizaciju i priznaje ograničenja raspoloživih resursa, on takođe državama članicama nameće različite obaveze koje imaju trenutni efekat. Države potpisnice imaju neposredne obaveze u vezi sa pravom na vodu, kao što su garancija da će se pravo ostvariti bez bilo kakve diskriminacije (čl. 2, st. 2) i obaveza preduzimanja koraka (čl. 2, st. 1) ka punoj realizaciji člana 11. stav 1. i 12. Takvi koraci moraju biti promišljeni, konkretni i usmjereni ka potpunom ostvarivanju prava na vodu.

Konkretna zakonske obaveze

Pravo na vodu, kao i svako ljudsko pravo, državama članicama nameće tri vrste obaveza: obaveze poštovanja, obaveze zaštite i obaveze ispunjenja.

(c) Obaveze koje treba ispuniti

Obaveza ispunjenja može se razdvojiti na obavezu olakšavanja (podspješavanja), unaprjeđenja i pružanja. Obaveza olakšavanja zahtijeva od države da preduzme pozitivne mjere kako bi pomogla pojedincima i zajednicama da uživaju pravo. Obaveza promocije obavezuje državu članicu da preduzme korake kako bi osigurala postojanje odgovarajuće edukacije u vezi sa higijenskom upotrebom vode, zaštitom izvora vode i metodama za smanjenje gubitka vode. Države potpisnice takođe su dužne da ispune (obezbijede) pravo kada pojedinci ili grupa iz razloga van njihove kontrole nijesu u stanju da to pravo ostvare sami pomoću sredstava kojima raspolažu.

Obaveza ispunjenja zahtijeva od država potpisnica da usvoje neophodne mjere usmjerene ka potpunom ostvarivanju prava na vodu. Obaveza uključuje, između ostalog, dovoljno priznavanje ovog prava u nacionalnim političkim i pravnim sistemima, po mogućnosti putem zakonodavne primjene; usvajanje nacionalne strategije voda i akcionog plana za ostvarivanje ovog prava; osiguravanje da je voda pristupačna svima; i omogućavanje poboljšanog i održivog pristupa vodi, posebno u ruralnim i siromašnim urbanim područjima. "

Instrumenti Savjeta Evrope

Preporuka (2001)14 Komiteta Ministara državama članicama o Evropskoj povelji o vodnim resursima

(..) Paragraf 5 Evropske povelje o vodnim resursima priznaje pravo na vodu na način kako slijedi:

„Svako ima pravo na dovoljnu količinu vode za svoje osnovne potrebe. Međunarodni instrumenti o ljudskim pravima priznaju osnovno pravo svih ljudskih bića da budu bez gladi i da imaju odgovarajući životni standard za sebe i svoje porodice. Sasvim je jasno da ova dva zahtjeva uključuju pravo na minimalnu količinu vode zadovoljavajućeg kvaliteta sa stanovišta zdravlja i higijene. Trebalo bi uspostaviti socijalne mjere kako bi se spriječilo prekidanje snabdijevanja vodom siromašnih.“

Rezolucija 1693 (2009) Parlamentarne skupštine o vodi: strateški izazov za mediteranski basen

Parlamentarna skupština, ističući da pristup vodi treba prepoznati kao osnovno ljudsko pravo, jer je on od suštinskog značaja za život na zemlji i resurs je koji mora dijeliti čovječanstvo, i priznajući da će prvenstveno izvori pitke vode postajati sve rjeđi, vrijeme kada se potrebe povećavaju, preporučuje se državama članicama i nečlanicama da, između ostalog, (a) preduzmu mjere potrebne kako bi se osiguralo da svi imaju pristup vodi i sanitarnim uslovima; (b) decentralizovati sisteme upravljanja vodama kako bi na njih prešli odgovornost lokalnih i regionalnih vlasti, i istim dati potrebna zakonska ovlašćenja i finansijska sredstva; i (c) preduzeti korake kako bi tehnike sanitarije za vodu bile opšte dostupne

Rezolucija 1809 (2011) Parlamentarne Skupštine o vodi – izvor sukoba(konflikta)

(...) Parlamentarna skupština je istakla da je pristup ispravnoj vodi za piće prepoznato kao ljudsko pravo od strane Ujedinjenih nacija i primijetila da je slatka voda ograničen, krhki resurs, ali koji je od vitalnog značaja za čovječanstvo. Žaleći što jedan od šest svjetskih stanovnika još uvijek nije imao pristup vodi i što je skoro jedna osoba od dvoje morala da živi bez sistema odvoda otpadnih voda, Parlamentarna skupština preporučila je da države članice i države koje nisu članice, između ostalog, priznaju da je pristup vodi osnovno ljudsko pravo, u skladu sa Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 64/292 od 28. jula 2010. godine i Rezolucijom Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih nacija 15/9 od 30. septembra 2010.

V ZAKLJUČNA OCJENA ZAŠTITNIKA

12. Nakon sprovedenog ispitnog postupka i sagledavanja svih relevantnih činjenica i okolnosti konkretnog slučaja, Zaštitnik konstatuje da u naselju Malo brdo u Podgorici postoji dugotrajan

problem u oblasti vodosnabdijevanja, koji se ogleda u ograničenim kapacitetima postojeće vodovodne infrastrukture, nepostojanju obezbijeđenog priključka na javnu vodovodnu mrežu za određeni broj domaćinstava i nemogućnosti uspostavljanja stabilnog i kontinuiranog vodosnabdijevanja za cjelokupno područje naselja.

13. Prilikom ocjene ovog pitanja, Zaštitnik polazi od međunarodnih standarda prema kojima pristup vodi predstavlja osnovni preduslov za dostojanstven život i ostvarivanje brojnih drugih ljudskih prava. Iako pravo na vodu nije izričito garantovano Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, ono je u međunarodnom pravu prepoznato kao sastavni element prava na odgovarajući životni standard i prava na najviši dostižni standard fizičkog i mentalnog zdravlja.

14. Komitet Ujedinjenih nacija za ekonomska, socijalna i kulturna prava je u Opštem komentaru br. 15 (2002) ukazao da pravo na vodu podrazumijeva pristup dovoljnoj količini bezbjedne, zdravstveno ispravne, fizički dostupne i ekonomski pristupačne vode za ličnu upotrebu i potrebe domaćinstva. Komitet je istakao da države imaju obavezu da, koristeći raspoložive resurse, preduzimaju odgovarajuće mjere radi postepenog ostvarivanja ovog prava, uz obezbjeđivanje najmanjeg osnovnog nivoa pristupa vodi neophodnog za dostojanstven život.

15. Takođe, Generalna skupština Ujedinjenih nacija je Rezolucijom 64/292 ukazala na značaj prava na bezbjednu i čistu vodu za piće i sanitaciju, prepoznajući ga kao ljudsko pravo od suštinskog značaja za puno uživanje prava na život i svih drugih ljudskih prava, dok Cilj održivog razvoja broj 6 Agende 2030 ukazuje na obavezu obezbjeđivanja dostupnosti i održivog upravljanja vodom i sanitacijom za sve.

16. Navedeni standardi ne znače da postoji obaveza javnih vlasti da u svakom trenutku i bez sprovođenja potrebnih procedura odmah realizuju sve infrastrukturne projekte, ali podrazumijevaju obavezu da se pitanja od osnovnog značaja za život građana rješavaju planski, kontinuirano, koordinisano i uz jasno definisanje prioriteta i rokova.

17. Iz izjašnjenja DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica proizlazi da postojeći vodovodni sistem u predmetnom naselju ima ograničen kapacitet i da zadovoljava potrebe objekata u prvoj i djelimično drugoj visinskoj zoni naselja, dok je za potpuno rješavanje problema potrebno izraditi projektnu dokumentaciju i realizovati izgradnju odgovarajuće infrastrukture.

18. Dakle, postojanje problema nije osporeno od strane nadležnog privrednog društva. Naprotiv, iz dostavljenih podataka proizlazi da su nadležni organi upoznati sa stanjem na terenu i da je pitanje unapređenja vodosnabdijevanja predmet određenih aktivnosti.

19. Međutim, Zaštitnik zapaža da, i pored činjenice da je problem poznat već duži vremenski period i da su građani u više navrata ukazivali na potrebu njegovog rješavanja, iz dostavljenih izjašnjenja i raspoložive dokumentacije nije bilo moguće utvrditi jasnu dinamiku realizacije projekta, konkretne rokove niti očekivani period u kojem će stanovnicima predmetnog naselja biti obezbijeđeno trajno rješenje.

20. U konkretnom slučaju, činjenica da su pojedina domaćinstva, prema navodima pritužbe koji nijesu osporeni u toku postupka, prinuđena da vodu obezbjeđuju dopremanjem sa javnih česama ili angažovanjem cisterni o sopstvenom trošku, ukazuje da predmetno pitanje ne predstavlja samo tehnički problem izgradnje infrastrukture, već i pitanje koje ima neposredan uticaj na svakodnevni život i dostojanstvene uslove stanovanja.

21. Zaštitnik posebno ukazuje da eventualna činjenica da se određeni objekti nalaze u postupku ili planu legalizacije ne može sama po sebi predstavljati razlog za uskraćivanje minimuma komunalnih uslova neophodnih za dostojanstven život, posebno kada građani uredno izmiruju obaveze prema pružaocima komunalnih usluga.

22. Imajući u vidu sve okolnosti konkretnog slučaja, Zaštitnik nije mogao utvrditi postojanje povrede prava koje bi se moglo pripisati konkretnom postupanju ili nepostupanju određenog organa, imajući u vidu da su određene aktivnosti u pravcu rješavanja pitanja vodosnabdijevanja preduzete i da postupci realizacije potrebne infrastrukture još nijesu okončani.

23. Međutim, Zaštitnik je utvrdio da u dosadašnjem postupanju nadležnih subjekata nije u dovoljnoj mjeri obezbijeđena međuinstitucionalna koordinacija, pravovremeno informisanje građana i jasno definisana dinamika daljeg postupanja, što je za posljedicu imalo produžavanje neizvjesnosti stanovnika naselja Malo brdo u vezi sa rješavanjem pitanja od neposrednog značaja za njihove životne uslove.

24. Zaštitnik ukazuje i na činjenicu da Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS) nije dostavio izjašnjenje po zahtjevu Zaštitnika upućenom u toku ispitnog postupka, niti je odgovorio nakon naknadno upućene urgencije. Takođe, Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice nije dostavila izjašnjenje kojim bi Zaštitnika obavijestila o statusu aktivnosti u vezi sa izradom projektne dokumentacije, eventualno sprovedenom postupku izbora izrađivača dokumentacije, planiranim narednim koracima i rokovima.

25. Organi javne vlasti dužni su da, u skladu sa principima dobre uprave i međusobne institucionalne saradnje, blagovremeno odgovaraju na zahtjeve Zaštitnika i omoguće uvid u podatke i dokumentaciju od značaja za postupak.

26. Imajući u vidu iznijeto, te imajući u vidu da je uloga Zaštitnika, pored zaštite ljudskih prava i sloboda, usmjerena i na unapređenje rada organa javne vlasti, jačanje principa dobre uprave i prevenciju budućih povreda prava, Zaštitnik **preporučuje** nadležnim subjektima da, u okviru svojih zakonom utvrđenih nadležnosti, preduzmu sljedeće aktivnosti:

- da DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, Glavni grad Podgorica i Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice nastave međusobno koordinisane aktivnosti radi iznalaženja trajnog rješenja pitanja vodosnabdijevanja naselja Malo brdo, uz jasno definisanje narednih koraka i dinamike realizacije planiranih aktivnosti;

- da se obezbijedi pravovremeno i potpuno informisanje stanovnika naselja Malo brdo o statusu aktivnosti koje se odnose na unapređenje vodovodne infrastrukture, planiranim mjerama i očekivanoj dinamici daljeg postupanja;
- da se prilikom planiranja i realizacije aktivnosti posebno uzmu u obzir potrebe domaćinstava koja trenutno nemaju obezbijeđen priključak na vodovodnu mrežu i koja su prinuđena da vodu obezbjeđuju alternativnim putem;
- da Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS), u okviru svojih nadležnosti, izvrši provjeru navoda građana u vezi sa kvalitetom elektroenergetskog napajanja u naselju Malo brdo i preduzme odgovarajuće mjere radi otklanjanja eventualnih problema u funkcionisanju distributivnog sistema;
- da svi subjekti uključeni u rješavanje predmetnog pitanja ubuduće postupaju blagovremeno po zahtjevima Zaštitnika i dostavljaju tražene informacije, u skladu sa obavezom saradnje sa institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Glavni grad Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice i Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS), dužni su da u roku od 30 dana od dana prijema ovog mišljenja, dostave informaciju o preduzetim aktivnostima, načinu postupanja po preporukama i eventualnim rokovima za realizaciju planiranih mjera.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE**
Tatjana Radović Todorović

Dostavljeno:

- podnosiocima pritužbe
- DOO "Vodovod i kanalizacija" Podgorica
- Glavnom gradu Podgorica
- Agenciji za izgradnju i razvoj Podgorice
- Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu
- A/a.